

دانشگاه علوم پزشکی شیراز

بیمارستان امام حسن مجتبی (ع) داراب

موضوع: مراقبت از نوزاد و علائم خطر نوزادان

منبع: نلسون ۲۰۲۰

تابستان ۱۴۰۲

تهیه کننده: زهرا رضاپور

مسئول علی بخش: دکتر فتوحی کیا

کد مستند سازی: pph.nicu.6

مشخصات و مراقبت‌های لازم از نوزاد بلافاصله بعد از تولد:

چون نوزاد هنگام تولد موجودی مرطوب می‌باشد می‌بایست بلافاصله بعد از تولد جهت گرم نگه داشتن بدن وی اقدام کرد.

سر نوزاد در اثر خروج از کانال زایمانی ممکن است مختصری برجسته یا اصطلاحاً دراز باشد این وضعیت سر کاملاً موقتی است و بتدریج بعد از چند روز ظاهر گرد خود را پیدا می‌کند.

بزرگ بودن سر نوزاد در مقایسه با سایر اندام‌ها امری طبیعی بوده و با رشد نوزاد این تناسب تغییر می‌یابد.

بدلیل وضعیت خمیده و جمع بودن دست و پای نوزاد در طی زندگی جنینی ممکن است در هنگام تولد همین وضعیت را به خود بگیرد این وضعیت موقتی بوده و بعد از چند ماه کاملاً به حالت طبیعی بر می‌گردد.

دستها مهمترین منبعی هستند که میکروبها را به بدن نوزاد منتقل می‌نمایند بنابراین لازم است قبل از هرگونه تماس با نوزاد حتماً دستها را با آب و صابون شستشو داد.

جهت مراقبت موثر و مناسب از نوزاد والدین و اعضا خانواده که در مراقبت از نوزاد تازه متولد شده شرکت می‌نمایند نیاز به اطلاعات بیشتری در این زمینه دارند.

ظاهر نوزاد:

پوست نوزاد طبیعی صورتی مایل به قرمز است در صورت کبودی پوست صورت و یا رنگ پریدگی و زرد باید به پزشک مراجعه کرد.

در طی دو تا سه روز اول تولد بثورات نوزادی به شکل برجستگی‌های سفید رنگ در زمینه قرمز روی پوست نوزادان شایع بوده که طی یک هفته خود به خود از بین می‌رود در صورتی که بثورات قرمز و چرکی شود باید به پزشک مراجعه نمود برای درمان راش و جوشهای ریز قرمزی که بین رانها نوزاد ظاهر می‌شود باید این نواحی را تمیز و خشک نگه داشت و جهت تسریع در بهبودی این نواحی را در معرض هوا قرار داد.

تعداد ضربان طبیعی قلب نوزاد بین ۱۱۰ - ۱۶۰ می‌باشد که کاهش آن در هنگام خواب و افزایش آن در هنگام گریه طبیعی است.

تنفس طبیعی نوزاد کمتر از ۶۰ بار در دقیقه است که تنفس طبیعی بدون ناله است.

برای جلوگیری از کاهش درجه حرارت بدن نوزاد باید تماس پوست با پوست مادر نوزاد طولانی تر شود و دمای اتاق بین ۲۵ - ۲۸ درجه باشد. از پوشش مناسب استفاده شود. تغذیه از شیر مادر به طور مکرر باشد. لباس خیس نوزاد سریع عوض شود.

از دست زدن به چشم نوزاد خودداری شود و در صورت مشاهده ترشح چرکی و یا ریزش اشک به پزشک مراجعه شود .

اگر در هنگام گریه کردن یک طرف دهان نوزاد بیشتر از یک طرف دیگر حرکت کند احتمالاً اعصاب صورت صدمه دیده اند و باید به پزشک مراجعه شود .

برفک یکی از شایع ترین بیماریهای دهان نوزاد می باشد که در صورت رویت آن باید به پزشک مراجعه شود .

پستان بعضی از نوزادان اعم از پسر و دختر ممکن است مقداری برجسته باشد و یا از آن ترشح خارج شود طبیعی است و بعد از چند روز برطرف می شود همچنین از فشار دادن پستان باید خودداری کرد .

بند ناف باید خشک و تمیز و روی آن باز باشد از الکل و بتادین استفاده نشود . در صورت قرمزی بند ناف ، بوی بد و یا ترشح از بند ناف باید فوراً به پزشک مراجعه شود .

نوزاد در طی ۲۴ ساعت اول بعد از تولد دفع ادرار و در طی ۴۸ ساعت اول دفع مدفوع دارند در صورت عدم ادرار یا مدفوع در طی این مدت نیاز به بررسی توسط پزشک دارد .

در صورت ثابت بودن درجه حرارت نوزاد ممکن است حداقل اولین استحمام نوزاد ۶ ساعت بعد از زایمان باشد . تا زمانی که بند ناف نیفتاده از فرو بردن نوزاد در آب

وان خودداری شود و شستشو باید از سر و صورت شروع شود بعد دست و پاها ، شکم و پشت وی شسته شود .

در صورت بروز هر یک از علائم زیر لازم است با پزشک یا نزدیکترین مرکز بهداشتی درمانی مشورت کرد .

- مشکلات در اثر تغذیه مانند اینکه نوزاد برای تغذیه بیدار نمی شود بی اشتها است یا خوب شیر نمی خورد خصوصاً در نوزادی که قبلاً سینه مادر را بخوبی گرفته است .

- استفراغ مکرر و مداوم یعنی با هر بار تغذیه نوزاد استفراغ می کند .

- تنفس مشکل فرو رفتن قفسه سینه و ناله کردن نوزاد .
- تنفس خیلی سریع یا خیلی آهسته یا قطع تنفس بمدت طولانی .

- با وجود گرم کردن نوزاد بدن خصوصاً دست و پاهای نوزاد سرد باشد و یا تب داشته باشد .

- تشنج نوزاد (به تغییر ناگهانی یا حمله ای در فعالیت های عمومی گفته می شود که علائم آن گریه غیر طبیعی و حرکاتی شبیه شنا کردن - ملچ ملچ کردن - حالت چشمک زدن - لرزش پلکها می باشد) رنگ پریده بودن دائم نوزاد .

- اسهال (زمانی که تعداد دفعات دفع نسبت به خودش افزایش یابد و مدفوع آبکی است و همراه با کاهش وزن) .

- ترشح چرکی باشد باید به پزشک مراجعه شود .

علائم خطر در نوزادان :

- زردی پوست

- بیقراری شدید یا بی حالی

- مشکلات بند ناف مانند ترشحات چرکی بند ناف و یا قرمزی اطراف بند ناف

- عدم دفع مدفوع طی ۴۸ ساعت اول و ادرار طی ۲۴ ساعت اول

- وجود جوش های چرکی در پوست

- قرمزی اطراف چشم ، خروج ترشحات چرکی و تورم پلکها

- تب یا سرد شدن اندام های بدن